

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitulvm XXXI. Petitio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

Romanos 14. Seruus Domino suo stat, vel cadit.

SYMMARIUM.

1. Immunitas Ecclesia non tantum juris humani, sed etiam diuini est.
2. Tria sunt genera iuramenti fidelitatis. I. Clientela, Lehenspflicht. II. Officij & administrationis: Dienstplicht. III. Subiectionis Landschuldigungspflicht. Prima duo etiam in Clericum cadunt: non autem tertium erga secularem.
3. Resoluitur questio, an pagus situs intra territorium Ducis, censendus sit feudalis, vel liber seu allodialis.

NOT. Vnic. Immunitas Ecclesie non tantum iure humano, sed etiam diuino constituta est, vti hic docet Abbas n. 3. A-lex. n. 7. & docui l. 4. tr. 9. c. 8. n. 1.

2 Aduertendum hic. Quod iuramenti fidelitatis tria genera sint, quorum duo prima iuramentum non absolute, sed respectiue subditum faciunt, & ideo in Clericum comparatione domini secularis cadere possunt; non item tertium, quod absolute subditum arguit. Primum itaq; est clientelare. Lehenspflicht/ quod Vasallus Domino prestat, idq; in Clericum cadit. c. 6. & 7. de foro compet. Alterum ratione officij & administrationis Dienstplicht/ quod Officiales & Præsides Curie v. g. Regi aut Imperatori edunt, de quo dixi cit. tract. 9. c. 5. n. 3. Tertium est iuramentum subiectionis Landschuldigungspflicht/ & hoc in Clericum non cadit erga secularem.

Queritur hic, si pagus v. g. potius sit intra territorium Ducis, censendus debeat feudalis, an liber, seu allodialis.

3 Cum Imol Ioann. Andr. & Abb. hic, quod liber presumatur in dubio, quia seruitutes tam in rebus, quam personis superinducte sunt; & prius ac naturalius est rem liberam esse, quam seruituti subiectam, idque maxime docendum est in bonis immobilibus Ecclesiarum; quippe cum foundationes pie ob Dei honorem plenissime facte censentur, sicuti notat Rosenhal in Synopsi de feud. c. 12. n. 12. & 59.

Verumtamen si pagus v. g. aut Castrum

sit intra territorium Ducis, alteriusve Domini presumitur territoriali eius Iurisdictioni subiectum, ita vt tamen Dominus pagi habeat Iurisdictionem immediatam seu inferiorem in subditos, tamen ab ipso appellari possit ad Ducem, vti notauit hic Hof. & Abbas n. 1.

Potest tamen esse Ciuitas, aut pagus intra territorium Ducis, & non de territorio, sed prescriptione, seu priuilegio, aliaue concessione liberum, tunc vero pagus cum adhaerentibus possessionibus, quantumvis modica terra sit, censetur proprium territorium, vt proinde eius Dominus territorialem quoque Iurisdictionem obtinere dicatur, test. Andr. hic. n. 4. & tradit Gl. in Clemon. ne Romani. verb. Diocesis. de elect.

Simile est, quod omnis Ecclesia intra Diocesis censetur esse subiecta Iurisdictioni Episcopi. c. Omnes, 10. causa. 16. q. 7. nisi priuilegio, aut prescriptione aliqua exempta demonstraretur; tum vero licet sit intra Diocesis, non tamen est de Diocesi; imò locus exemptus intra Diocesis (vti docui l. 1. tract. 4. c. 11. n. 5.) equiparatur loco extra Diocesis. Quod si exemptio etiam se extendat ad populum, tunc quasi propria Diocesis censeri potest.

CAPITVLVM XXXI.

Petitio.

PARAPHRASIS.

Vacante Ecclesia Antiochenâ Princeps Ciuitatis cum sibi à conspiratione timeret, à Canonicis iuramentum extorsit, quod contra ipsum agere nolint. Dubitauerunt Canonici, num vi huius iuramenti impediti essent, quo minus iura Ecclesie sue contra Principem tuerentur. Negat Innoc. III. ita esse intelligendum quasi pro iuribus Ecclesie, imò propriis ac singularibus legitime defendendis contra Principem stare non possint, sed intelligi debere ait, quod abstinendum ipsis sit à machinatione omni, per quam læsio Principis personæ, aut principatui eius inferretur.

SVM.

S V M M A R I V M.

1. Iuramentum quantumvis generalibus verbis editum, non extenditur ultra intentionem jurantis.
Intentio autem colligitur ex causa & occasione jurandi, materia subiecta & adiunctis.
2. Conspiratio quid sit, in quantum accipitur in malam partem.

NOT. I. Iuramentum quamvis generalibus verbis editum extendi non debet ultra intentionem jurantis, quatenus ea ex causa & occasione jurandi, materia subiecta, & adiunctis colligi potest. Ita sumitur ex *c. Veniens. 16. hoc tit. & ex isto c.* Nam causa & occasio jurandi erat, quia agebatur de illicita conspiratione, quare licet generatim editum fuerit iuramentum, quo Canonici contra Principem agere nolent, inde colligitur, quod nihilominus jura Ecclesie defendere possent, imò etiam propria, quandoquidem de hoc non agebatur, ut iuribus suis renunciarent; sed ne iniusta læsio fieret occasione conspirationis. quòd si verò ex jurandi occasione, & subiecta materia colligi potuisset, etiam ad illa iuramentum se extendisse, ut quia Canonici pro suis iuribus egerant contra Principem, ac inde inimicitia contracta esset; tum in generali verbo non agendo contra Principem abstinere vellent, cuiusmodi iuramentum obligatorium foret, nisi quod relaxationem meretur, si per vim extortum esset.

Duo tamen circa hunc casum aduertit *Abbas hic.* 1. Quòd tale iuramentum de non agendo contra alterum, intelligi debeat quoad causas & lites, quæ tum ortæ erant, non item ut se extendat ad orituras. *Argum. c. 2. de renuntiis.* 2. Si quis alteri iuravit, quòd contra illum stare, aut agere nolit, non esse in dubio præsumendum, quòd etiam in propria causa agere nolit; nam hæc esset renuntiatio juris, siue donatio, quæ non præsumitur. *l. Cum de indubi. 10. 28. ff. de probat.*

2. Not. II. Conspiratio quatenus in ma-

lam partem accipitur, est quorundam confederatio seu consensio aduersus personam alicuius vel dignitatem eius; interdum tamen accipitur in bonam partem, ut videre est apud *Ciceron. l. 2. de off.* ubi ait, quòd magnas utilitates adipiscamur conspiratione hominum.

CAPITVLVM XXXII.

Ex literis.

PARAPHRASIS.

G. à Sede Apostolica impetrauit literas ad Iudices contra E. ut vsuras restituat in processu litis, Iudices ex dictis testium productorum ex parte G. sufficienter colligere non poterant summam sortis mutuo datæ: constabat tamen de terra per modum hypothecæ subiectæ ipsi E. atque insuper ex fama, quasi notorium erat, quòd E. ex eadem terra sortem & amplius accepisset, quare ne occultata veritate iustitia succumbat, Papa approbat consilium Iudicum, videlicet, ut partes iuramentum de veritate dicenda per censuram præstare cogantur, remotâ appellatione.

S V M M A R I V M.

1. Fama sola, nisi aliis adminiculis fulta sit, non probat plenè.
2. In causa vsura, si ea civiliter agatur & vehementes præsumptiones adsint contra creditorem velut usurarium, potest ipsi vel debitori in supplementum probationis iuramentum deferri.
3. Iuramentum de veritate dicenda, & calumnia, si initio litis exactum non est, in progressu exigere poterit, si quidem necessarium fuerit.

NOT. I. Fama nisi aliis adminiculis fulta sit; non probat plenè; alia autem adminicula & præsumptiones in causa vsuræ esse solent, si creditor vsuras exercere consueuerit. *c. Illo. 4. de pignoribus;* vel si mercatores communiter in eo loco vsuras accipere solent, quâ de re *Ioan. Andr. hic. n. 3. Abbas num. 8.* ubi disputant num ex

con-